

KULTURA = način življenja posameznika – področje navad, prepričanj, vzorcev vedenja, jezika, znanja, materialnih proizvodov,... ki jih je oblikoval človek in se prenašajo iz generacije v generacijo

ZNAČILNOSTI KULTURE:

- skupna je pripadnikom neke skupnosti, v kateri imajo razvit sistem komunikacije in simbolov
- prenašamo jo z učenjem □ **INKULTURACIJA** = proces učenja, sprejemanja kulture

SESTAVINE KULTURE:

- **SIMBOLI / ZNAKI:** predstavljajo določen pomen za pripadnike neke skupnosti / družbe,...

 - KOLKTIVNI POMEN = pripadniki določene kulture določenemu simbolu pripišejo določen pomen
 - omogočajo pripadnikom medsebojno komunikacijo, vzpostavljanje reda in predvidljivost
 - SEMIOTIKA = znanost, ki se ukvarja s preučevanjem simbolov

- **JEZIK:** omogoča komunikacijo med pripadniki iste skupine

 - sredstvo kulturne reprodukcije – proces prenašanja kulture iz generacije v generacijo
 - znak pripadnosti
 - glavno sredstvo spreminjanja kulture – jezik določa način mišljenja, nas vodi do razumevanja sveta

- **VREDNOTE:** sistem idej, prepričanj, kaj je dobro, pravilno, zaželeno,...

 - vplivajo na naše obnašanje, doživljanje samega sebe in drugih
 - vrednotenje se nanaša na pomembnejše odločitve (pozitivno in negativno vrednotenje)
 - HIERARHIJA VREDNOT = različna pomembnost vrednot – če sodeluje več vrednot hkrati pride do neskladnosti
 - so družbeni standardi

- **NORME:** družbeno pričakovani vzorci vedenja, jasna prepričanja o obnašanju v določeni situaciji

 - izhajajo iz vrednot
 - specifični vzorci vedenja, usmerjajo naša življenja s pravili □ določeni vzorci ravnanja
 - Dejavniki norme so:
 - objekt norme (tisti, ki ga norma obvezuje)
 - subjekt norme (tisti, ki postavlja norme)
 - sankcija (ukrep subjekta proti objektu)
 - o nagrada (+), kazen (-)
 - o formalne sankcije – država prevzame skrb nad uveljavljanjem norm (zaporna kazen)
 - o neformalne sankcije – zgodijo se spontano (netolerantnost, zaničevanje zapornikov)
 - neformalne / družbene norme oblikuje družba sama, formalne / pravne norme oblikujejo institucije (država – šteje se za predstavnico celotne družbe)
 - obvezne norme so tiste, ki jih zapovedujejo zakoni, izbirne pa tiste, ki jih določi družba sama

SPREMINJANJE KULTUR

- spreminjajo se zaradi novih izumov, odkritij, gospodarskega razvoja,...
- **DIFUZIJA KULTUR** = posledica srečanj različnih kultur, širitev sestavin ene kulture v drugo
- **GLOBALIZACIJA** = proces povezovanja kultur
 - vpliva na spreminjanje kulture

- pospešila se je z razvojem transporta, informacijske tehnologije (stiki so hitrejši in pogostejši)
 - globalna ekonomija (enake potrošnje dobrine), globalne migracije (srečujemo se s turisti, potujemo), globalna komunikacija (množični mediji – TV, internet) □ nenehno se srečujemo z drugimi kulturami
 - z globalizacijo so družbe med sabo bolj povezane, hitrejša akumulacija znanj
- **ETNOCID / ASIMILACIJA** = razgraditev kulture ob stiku z neko drugo kulturo (kolonije so opustile svoj jezik, vsilili so jim novo vero,...)
 - **AKULTURACIJA** = proces prilagajanja priseljencev v kulturni družbi in kulturne spremembe ob tem
 - **MULTIKULTURALIZEM** = različne kulture so znotraj iste družbe, pri čemer je ena dominantna, druga pa obrobna (etnične manjšine,...)
 - **AKOMODACIJA** = ob stikih z drugimi kulturami, pa neka kultura še vedno ohrani svoje značilnosti – moramo biti tolerantni
 - **ETNOCENTRIZEM** = ocenjevanje druge kulture z vidika lastne kulture
 - visoke, višje kulture, nižje (glede na stopnjo razvitosti v primerjavi s Z-EU in ZDA)
 - diskriminacija (kolonializem)
 - **KULTURNI RELATIVIZEM** = ocenjevanje druge kulture z vidika tiste kulture
 - kulture so med seboj enakopravne
 - multikulturalizem
 - **SUBKULTURA** = vsaka skupina, ki sprejema dominantno kulturo, toda ima neke posebne kulturne značilnosti, po katerih se loči od dominantne
 - **MNOŽIČNA KULTURA** = potrošnja manjvrednih umetniških izdelkov
 - namen: zabava, propaganda, pasifikacija
 - kulturna industrija: proizvodi, narejeni po določenih vzorcih – standardizirani, brez večje umetniške vrednosti, namenjeni množični potrošnji,... □ cilj: dobiček
 - **POTROŠNIŠKA DRUŽBA** = pasivni potrošniki sprejemajo, kar jim narekujejo mediji, ki s tem preprečujejo ustvarjalnost in samostojnost